Č. 12.754.

Jazykové právo: Podle § 28 zákona č. 57/1890 ř. z. může býti jednací řeč israelitské obce náboženské určena jen stanovami této obce.

(Nález z 2. února 1937 č. 10.589/37.)

Věc: Židovská náboženská obec v Liberci proti rozh. zem. úřadu v Praze z 29. listopadu 1932 o stanovení jednacího jazyka.

Výrok: Stížnost se — zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Podáním z 19. dubna 1928 oznámil starosta israelitské náboženské obce v Liberci, že se její zesílené představenstvo, použivši analogicky ustanovení čl. 70 jaz. nař., v zasedání 12. prosince 1927 usneslo na jednacím řádu, dle jehož § 22 jednacím jazykem představenstva israelitské náboženské obce v Liberci jak v jeho vnitřním, tak i ve vnějším styku je jazyk německý, a žádal, aby toto oznámení bylo vzato na vědomí.

Okr. úřad v Liberci výměrem z 2. ledna 1931 nevzal toto oznámení na vědomí a prohlásil uvedené v něm usnesení za neplatné v podstatě proto, že ustanovení čl. 70 odst. 1 jaz. nař. o usnášeních o jednacím jazyku nelze analogicky vztahovati na náboženské obce israelitské, jichž právní poměry upravují jedině schválené stanovy. Tyto nemají ustanovení o jednacím jazyku představenstva a tento nedostatek nemůže býti upraven usnesením jednacího řádu, nýbrž jedině změnou, resp. doplněním platných stanov.

Odvolání stěžující si israelitské náboženské obce v Liberci žal. úřad zamítl nař. rozhodnutím z důvodů napadeného výměru. — — —

Stížnost, brojíc proti stanovisku žal. úřadu o pravomoci představenstva stěžující si israelitské náboženské obce, namítá především, že právní poměry israelitské náboženské obce neupravují se jen schváleným statutem, nýbrž i zákonem z 21. března 1890 č. 57 ř. z., podle něhož řádně ustavené israelitské náboženské obce jsou nesporně autonomními korporacemi veřejného práva. Nejedná-li pak jaz. nař. o jazykovém právu zákonně uznané náboženské společnosti nebo jejích obcí, nutno řešiti otázku tu analogicky v duchu jaz. zákona. Jedná-li pak jaz. nař. v II. díle o jazykovém právu samosprávných korporací, zastupitelských sborů a veřejných korporací a v hlavě XIV. o jazykovém právu úřadů místní samosprávy a zastupitelských sborů, lze podle názoru stížnosti bez jakéhokoli násilí dojíti z toho k závěru, že ustanovení čl. 70 jaz. nař. je použiti také na israelitské náboženské obce a že tedy i zastupitelstvo náboženské obce israelitské jest oprávněno stanoviti si v mezích jazykového nařízení jednací jazyk. Podle názoru stížnosti je nesprávné též stanovisko žal. úřadu, že stanovení jednacího jazyka představenstvem vyžadovalo by změny, resp. doplnění statutu stěžující si israelitské náboženské obce. —

Stížnost je v této části bezdůvodná.

Zákon z 21. března 1890 č. 57 ř. z., jehož se stížnost dovolává, upravuje dle svého nadpisu zevnější právní poměry israelitské náboženské

společnosti. Dle svého obsahu nezřizuje však přímo sám israelitské náboženské obce s příslušnými právy a povinnostmi, nýbrž normuje všeobecné zásady o úpravě israelitských náboženských obcí s jich případnými právy a povinnostmi a v odst. 1 § 28 výslovně stanoví, že v mezích stanovených tímto zákonem upraviti je stanovami zřízení a okruh působnosti israelitských náboženských obcí. V následujícím odstavci tohoto paragrafu se pak stanoví pod bodem 4, že tento statut má obsahovati práva a povinnosti příslušníků obce a osob k obci podle § 6 zákona přikázaných.

Stanovení jednacího jazyka dotýká se právních poměrů israelitské obce náboženské a jejích příslušníků na poli práva jazykového a může se vzhledem k cit. ustanovení § 28 odst. 2 bodu 4 zákona č. 57/1890 ř. z. státi jen statutem. Z toho plyne pro sporný případ, že st-lka nemůže usnesení svého představenstva o německém jednacím jazyku pro vnitřní úřadování a zevnější styk opírati ani o čl. 70 jaz. nař. č. 17/1926 Sb. ani přímo o zákon č. 57/1890 ř. z. a také ani o ustanovení § 15 lit. g) svého statutu, dle něhož může představenstvo stěžující si obce pro sebe a funkcionáře stanoviti a schváliti jednací řád, a že žal. úřad, vyslovil-li ve shodě s úřadem I. stolice, že právní poměry israelitské náboženské obce upravují řádně schválené stanovy a že stanovení jednacího jazyka může se státi jedině změnou, resp. doplněním platného statutu, neporušil zákon.

Č. 12.755.

Jazykové právo: Na základě čl. 81 odst. 4 jaz. nař. nemůže úřad nařídit, aby v obecní vyhlášce, kterou obec již vydala nejen v jazyku menšinovém, ale i státním, byl uveden na prvém místě text ve státním jazyku.

(Nález z 2. února 1937 č. 10.626/37.)

Věc: Obec Městyse Žirče (adv. Dr. Arnošt Back ze Dvora Králové n. L.) proti rozh. zem. úřadu v Praze z 14. června 1934 o jazykovém právu.

Výrok: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: Výměrem okr. úřadu ve Dvoře Králové n. L. z 5. prosince 1933 bylo uloženo stěžující si obci, aby tabulka při vjezdu na obecní cestu v Městysi Žirči, obsahující zákaz jízdy po této cestě pro nákladní auta a těžší povozy v německé a české řeči, byla vyhotovena na základě ustanovení čl. 81 odst. 4 jaz. nař. dvoujazyčně, a to v jazyku státním na prvním místě, poněvadž jde o vyhlášku větší důležitosti a všeobecného rázu. Nař. rozhodnutím nevyhověl žal. úřad odvolání proti tomu podanému a na základě čl. 96 jaz. nař. rozhodl, že obec je povinna níže uvedenou vyhlášku vyvěsiti na dosavadním místě v tomto uspořádání: